

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, vasárnap, szeptember 5

Tizedik évfolyam.

A KIRÁLY KRAKKÓBAN.

Felséges uralkodónk ez idő szerint a galicziai hadigyakorlatok alkalmából Krakóban időzik és a lakosság örömeinek minden kigondolható jeleivel halmoztatik el.

Gyönyörű napsugaras idő ilyekezvén helyreépülni a nyarat, melyet ez esztendő majdhogy nem kifejezett a rendes évszakok közül, természetesen tart még az ugorka-saison, melynek most inkább diunye-, vagy szilva-saison nevet lehet adni. Az anyag nélkül szükölködő hírlap-irodalom, melynek hivatásszerű kötelessége valami érdekességgel szolgálni az olvasó közönségnek, mely most inkább, mint valaha unja a hírlap-olvasást, természetesen a legmerészebb kombinációkat fizik az uralkodónak Krakóban való időzéséhez.

Egyik aként okoskodik, hogy a háboru csak idő kérdése Ausztria-Magyarország és Oroszország között, Oroszország természetes ellenségeit tehát a lengyeleket meg kell nyerni. S az a modor, melylyel lengyel alattvalói uralkodónkat fogadják, a lengyel nemzet történelmi emlékeinek felújítása, az ősi jelemek, Lengyelország gyászba borult szobra, Báthory István, Szobieszky nagy királyuk képmásainak a bálteremben felállított trónnal való szembeállítása; végül az a szívélyes modor, melylyel ő felsége saját személye számára királyi rezidenciát fogad el a lengyelektől és megígéri annak saját civilistájából leendő kiépítését, — mind arra mutatnának, hogy a lengyel nép felkeltött reményeiben a ragaszkodásban, mely annak nyomán kél, Oroszország ellen akarja uralkodónk előkészíteni a talajt. Némelyek azt is látják, hogy a hadtsereg gyakorlási módja, a mely most Galicziában tart, a hadtestek elhelyezése következtében szakasztott mása egy Oroszország ellen indítandó háborúnak, a midőn Ausztria-Magyarország Németország hadtesteivel egyértelműleg folytatja az akciót.

A másik rész királyunk utazásában egyebet lát. Az uralkodó szerintük Taaffe kezeire dolgozik. Szükség van rá a Reichsrathban, hogy a lengyelek barátságos indulattal viseltessenek a Taaffe-kormány iránt. E miniszterium a politikai balancirozás nehéz tudománya által tartván magában a lelket, kénytelen egyszer egyik, másszor másik oldalon stimmolni

A KELET TÁRCZÁJA.

Szabina hazugsága.

Regény.

Írta:

Cantacuzene-Altieri O. herezegnö.

Harmadik rész.

II.

(Folytatás.)

Keresse fel azon nőt, ki kezei között tartja mindkettőnk boldogságát. Ha sikerül önnek kitudni egész bizonyossággal, hogy megszűnt ön szeretni, térjen vissza hozzám. Ha az ellenkező áll, maradjon nála, ne írjon semmit, ne jöjjön vissza, megértem, s belenyugszom:

— Nem úgy Flora. Ha ama nő szeret, ha nem kétkedhetem ebben; ha elkerülhetlen, hogy megtörjem vagy az ő, vagy a kegyed szívét, nem mellette fogok maradni. Elmegyek a házba, nem fognak többé viszont látni, sem ő, sem kegyed.

Flora kezeit kezdte tördelni, nagy fájdalomában, melyen többé nem birt erőt venni.

Roger megragadta mindkét kezét s görcsösen kebléhez szorította:

— Soha sem fogja megtudni, mennyire szerettem kegyedet Flora! susogta szenvedélyileg.

— De őt? rebegte Flora, nem is ilyekezve kibontakozni öleléséből, őt? nem szerette őt soha? Ismételte ezt nekem.

a rokonszenvet, hogy a sulyegyent ne veszítse el. Panaszkodnak aztán az illetők a miatt, hogy a király részrehajlatlan személyessége politikai érdekekben működik.

Mindezek mellett azonban magyar részről legalább elég nyugodtsággal és meglepéddel veszik a dolgokat s örvendenek azon, hogy Lengyelországnak hozzánk jutott része felett, mely a szerencsétlen országnak háromfelé szakasztott darabjai között eddig is a legnagyobb autonómiát élvezett, kedvező szelek járnak, s derültebben mosolyog az ég.

Ha azonban magukat a száraz tényeket tekintjük s kiragadjuk az erőszakos színezésből, eredményképen körülbelül csak annyi marad, hogy a mint a monarchia különböző tartományaiiban felváltgatva egy-egy nagy hadi-gyakorlat szokott tartatni, még pedig mindig a király jelenlétében, valamint az erdélyi részekben is tartatott közelebből ilyen gyakorlat, hát most tartatik egy Galicziában és semmi mellék érdek nem játszott szerepet, csupán azon fő szempont, hogy a hadsereg előnyei, hiányai egy ilyen hadviselés-forma gyakorlat által ki legyenek tüntetve.

A lengyeleket Oroszország ellen ellenszenvre tanítani, bennük aspirációkat kelteni, egészen felesleges munka. Ha kenyértörésre kerülne a sor Oroszország ellen, az egész monarchiában a lengyeleknel nem találhatni elszántabb harczosokat. Ha az osztrák-magyar birodalomnak az északi medvével harczra volna kilitása, akkor kétségtelenül nem Galicziában tartatnának a hadgyakorlatok, s akkor nem adatnék a gyakorlatoknak olyan jelleg, mintha egy betörő muszka-csapattal kellene elbánni. A diplomacia sokkal óvatosabb és sokkal jobban tudja, hogy dobszóval nem fogják a verebet.

Azt hisszük, ép oly kevésbé tesz szépet célzatosságból uralkodónk a lengyeleknek a jelenlegi osztrák kormány kezére játszandó. Népeinek egy oly igaz atyja, mint Magyarországnak jelenleg dicsőségesen uralkodó király, csak baráságos indulattal fogadhatja népei hódolatát, s ha könnyet ejtett Szeged felett, nem bántatik visszautasítólga hű lengyeleivel szemben sem.

Nagyon jogosult tehát a föltevés, hogy királyunk krakkói időzéséből sem jót, sem rosszat nem lehet jövendőlni.

— Soha! soha! kiáltott fel élénken Roger. Soha sem szerettem, s nem is fogok szeretni soha mást, mint egyedül kegyedet!

Midőn már az éj egészen leszállt, Szabina szobájában találta magát, soha sem tudott tisztán reá emlékezni, hogyan és mikor került oda. Csak annyit tudott, hogy a kandaló márványát, melyre homlokát reá hajtotta, forrónak érezte és hogy egy szeméire boruló vér színű fátyol megakadályozta őt, a hold rezgő fényét szemlélni. Igyekezett összeszedni gondolatait, melyek oly ziláltan keringtek fejében, mint szétszakadt zsinorról lepergő gyöngyszemek. Egyetlen dolog élte túl eszméinek ez elsüllyedését, egyetlen mondat hangzott ki kérelhetlen tisztasággal e zürzavarból: Roger soha sem szeretete őt!

III.

A befőttek készítésének ideje, minden évben nevezetes korszakot képezett Ydonie kisasszony életében.

Már jóval előre készültek erre a háznál: nagyon fontos teendő volt, minden gyümölcsnél kiválasztani azon perczet, midőn eléggé érett már, a nélkül, hogy túllegyen érve. Es aztán egész tárházát, az apró iratkák és rendelveknek vonták kérdőre ilyenkor, melyek nemzedékről-nemzedékre szálltak alá, évek hosszú során, bizonyos távoli nagynénétől, ki Fauterranthban, zárda főnöknő volt hajdan.

Ydonie kisasszonynak saját külön használatára berendezett főződjé volt.

Egész sereg szolgáló, s egész üteg ragyogó fényesre csiszolt konyhaedény s mindennemű eszközök felett rendelkezve,

Csak a béke nyugodt jelei azok, melyek őt ott környezik és távolról sem nyujtanak igazolt okokat nagy politikai kombinációkra, vagy háborus következtetésekre.

A keleti kérdéshez.

Törökország és a hatalmak. Konstantinápolyból írják a Times-nek, hogy a török kormány nem igen mutat hajlandóságot arra, hogy elhagyja azon politikát, melyet eddig az európai hatalmakkal szemben követett. A szultán ugyan azonnal kész volna teljesíteni a hatalmak kívánságait, ha meg volna győződve, hogy azok őt különben tényleges fellépést is kényszerítik a berlini konferencia határozatainak végrehajtására. De a szultán és vele együtt a konstantinápolyi hivatalos körök azt hiszik, hogy a hatalmak nem mennek tovább a tervezett s veszélytelennek hitt hajóhaditüntetésnél s tényleges erővel nem fognak beleavatkozni sem a görög, sem a montenegrói kérdés megoldásába.

Ehhez járult, hogy a görög kérdésben a hatalmak válasza nem tartalmaz fenyegetést, vagy ultimátumot. Csak kevesen vannak a török államférfiak között, kik aggodalommal tekintenek a porta vonatkozásának következményeire. A hadi készülődések egyre folynak s a török pénztárbán is elég pénz van, hogy a szükségleteket fedezni lehessen. Addig, míg a pénze el nem fogy, nincs kilitás arra, hogy Törökország engedékenységet mutasson a hatalmak iránt.

A hatalmak jelenleg tárgyalásokat folytatnak a porta ang. 10-ki jegyzékére adandó közös válasz fölött. E válaszbán a porta tudomására fog hozatni a flottademonstráció s egyuttal felszólítatit a török kormány, hogy e tüneményben részt vegyen. Emlékeztetve a hatalmak nem a porta ellen fognak fellépni, hanem inkább annak rebellis alattvalói: az albánok ellen. A portának tehát csatlakoznia kellene. Mindenesetre jobb volna, ha a porta képes lenne akár csak egy részleges koncessziót is kereszttülni, mert ez hihetőleg meggátolná a flotta-tüntést. Ilyen eljárással a diplomácia meg volna elégedve. Midőn a hatalmak az Adriába hajóhadat küldenek, szeretnének kikerülni minden hadi akciót, melynek fejlődése és vége beláthatlan s meglepéddéne egy quasi diplomáciai tüntetéssel. Bármint mondjanak is némely angol lapok az esetleges erőszak használatáról, bizony lehet állítani, hogy ezt némely hatalmak határozottan visszautasítják; s visszautasítja egyebek közt a francia kormány is, mely számolni akar a közvéleménnyel.

kedvét lel benne, hogy főzélékek elkészítésével foglalkozzék, mivel, mint hallá, Versailles-ben is hajdan az uri hölgyek mulatságból vaját készítettek. Ez által akart legalább némi részben a hajdani főrangú delnőkhöz hasonlítani, kiket korukkal együtt, szeretett volna ismét életre ébreszteni. Csakhogy Ydonie befőtt készítését nagyon komolyan vette.

A Reines-Claude-ok befőzésének ideje éppen elérkezett, Ydonie kisasszony bodros fejkötőben, csipke-fodorral körített fehér kötényben, csinosan feldiszipve piros csokrocskákkal, egy hosszú asztal felső végén trónolt, melyen halomba felrakva álltak a nedvtől duzzadó mézédés illatot lehellő aranyszín szilvák, mellettük hő hegyként emelkedett egy óriási czukorsüveg, melyből az egyik szolgáló mérte ki a külön részleteket. Üveg- és porcellánedények álltak már sorban előkészítve, hogy befogadják a megfőtt zamatot gyümölcsöket. Ydonie kisasszony papírníró ollóval felfegyverkezve, pergament papír szeleteket vágott, melyeknek rendeltetésük volt befedezni majd a telt üvegeket, míg Florimonda kisasszony nagy vásonon előkötött bogozva fél hosszú kabátja fölé, mint műkedvelő volt jelen e nagyszerű munkánál. A nagy sereg különben felesleges volt nála, mert egyedül foglalkozása abból állt, hogy a nővére által levágott kis kerek papírszeletre reá írja a befőtt nevét s az évszámot: „Reines-Claude, 1870.“

A czukormérés belevén fejezve, egy perczre félbeszakadt a munka, mialatt a eselédék ebédjére hívó csengettyű megszólalt. Egy percz alatt az egész had széteszött. A két öreg nővér magára maradt.

KÜLFÖLD.

Az angol hadsereg Afganisztánban, mint a Times-nek Quettahból aug. 30-dikáról jelentik, sokkal kedvezőbb helyzetben van, mint volt néhány nappal azelőtt. Eyub khán, midőn aug. 26-án értesült arról, hogy Roberts tábornok hadereje Kandahár felé közeleg, csapatait visszavonta Kandahár közeléből s Argandab körül összpontosította azokat. Phayre tábornok csapatai folyton közelednek Kandahár felé s így remény van arra, hogy e város s illetoleg az erőd nemsokára felszabadul s az angol haderő ismét korlátlan urává lesz Afganisztánnak.

A jezsuiták utolsó napja Párisban. A márcziusi dekretumok tudvalevőleg azon intézkedést tartalmazták, hogy a jezsuiták, kik tanítással foglalkoznak, augusztus végeig megmaradhatnak kolostorukban s csak szeptember 1-én kötelesek elhagyni Franciaországot. A jezsuiták, mint a párisi „Figaro“ jelenti, ezuttal nem várták be, hogy a kormány kényszerrendszabályokat fogantatosítson ellenük, hanem elhatározták, hogy már aug. 31-én elhagyják kolostoraikat; szeptember 1-én a rendőrbiztosok, kik a jezsuiták házaiba küldettek, ott már az iskolának új polgári igazgatóját találták, ki a rendőrbiztosok előtt kijelenté, hogy a jezsuiták elhagyták a házat. A rendőrbiztosok erről minden házban jegyzőkönyvet vettek fel és így konstalták, hogy a márcziusi dekretumok a jezsuiták ellen most már teljesen végre vannak hajtva.

Nagy figyelmet kelt a politikai világban, Haymerle báró külügyminiszter és Bismarck herczeg közelebbi találkozása. A külügyminiszter, Norderneyből visszatérve e hó 4-én meg fogja látogatni a német birodalmi kancellárt Friedrichruhében. Természetesen kapcsolatba hozzák e találkozással a flotta-demonstrációt is s mindenféle variációban zengik a most egy éve létesült osztrák-magyar-német szövetség újabb megerősítését, mely e találkozás eredménye gyanánt várható.

BELFÖLD.

Brassó, 1880. sept. 1.

Trefort miniszterürkörütyja Brassó-Háromszék megyékben.

Augusztus hó 28-án d. u. 5 órakor a megye határszélén a vledényi kö-hidnál fogadta a brassómegei törvényhatóság Roll Gyula alispán vezetésével a Fogarásból Szentiványi főispánnal érkező vallás- és közokt. minisztert. A fo-

— Azt hiszem, e gyümölcsök még jobbakk lesznek, mint a múlt nyáriak, — szólott Ydonia kisasszony. Mindig úgy van. De e szilvák most oly zamatosak, és levesesek, hogy félek, jövő évre a fák anynyira ki lesznek merülve, hogy éppen nem fognak teremni. Az kár volna.

Ez a Jakab kedvezve befőtje. Az elmúlt évben mennyit megett belőlük, hogy a készlet alig jutott ki. Pedig csak hat üveggel adtam belőlük a lelkésznek s vagy egy pár üveggel ideoda valamely szegény betegünknek.

Ezúttal, miután oly sok terményünk van, két üveggel félre lehetne tenni, keresztleányod számára is. Nem találod kedves szépem, hogy Flora borzasztó rég óta nem járt már itt? Sajnálom Jakab vették, ki egészen lehagytak látszik. Nem találod te is úgy, hogy nagyon megvan változva.

Florimonde kisasszony csak halkan mormogott valamit feleletül.

Ydonie kisasszony folytatta: Jakab elvihetné neki maga a befőtteket, jó alkalom volna, hogy meglátogassa és aztán a kedves jó fiú oly elégtűl lenne, hogy neki örömet csinálhat.

Ujabb mozgás Florimonde kisasszony részéről.

— Florimonde, — folytatta Ydonie meghalkított hangon, nem találod te is úgy, hogy Jakabnak ideje volna már megnősülni? Keresztleányod igaz, hogy még kissé fiatal, de én nagyon öregedni érzem magamat, csúsz bántalmaim folyton növekednek, és pedig nem szeretnék úgy elkötözni e világból, hogy ne lássam a de Allais-k egy újabb nemzedékét felvirágozni. Nem kell felednünk, hogy Jakab az utolsó, ki e nevet viseli, s már

Hirdetési díjak.

Egy négyzög ezontiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fűlvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stabenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstien et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstien és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitátor 5. sz.

Nyilttéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

kethalmi száz és barezaufalusi magyar lovas

bänderum képezte a hid előtt a díszes sorfalat. A hidfőnél két felől két díszruhás megyei hajdu, a hid előtt a megyei tisztviselők díszes testülete állott. Ugy elállottak az országtútt, hogy ott engedelmünk s hirtünk nélkül átmenni lehetetlen volt. Az alispán magyarul üdvözölte rövid, de lelkes beszéddel, mire a miniszter így válaszolt. A természet szépsége már eddig is elragadtott, remélem, hogy a szellemiek is önöknel ép ily kedves képet nyujtanak. Innen Brassóig az utazás valóságos diadal volt. Feketehalom népe, élőkön a derék lelkeszszel és polgári előjárósággal, egészen a piacra költözött, a lelkész üdvözlötte és a miniszter válasza után, két iskolás leányka két ritka szépségű virágbokrért nyújtott a miniszter urnak, ki a jó hírnévnek örvendő evang. iskolának két osztályát megleltetve, Vidombákra vonult a beláthatlan kísérettel, honnan új banderium vette át a kíséretet s a kölesönös üdvözlés és harangok zugása között a menet Brassó határához érkezett. Itt a városi képviselő testület fogadta Brennenberg Ferenc derék polgármester vezetésével. A banderiumok ujabban kicseréltek, mert a vidombákot a brassói váltotta fel. — Késő este érkezettünk a klastrom utczába a megye házához, hol a miniszter ur Szentiványi főispánhoz szállott. A nép tengernyi tömegben hullámozott az utcákon. A megye házában hatalmas honi lobogók lengedeztek, a feljárt kiváló izléssel volt feldiszipva. A vacsora szűkkörű volt és 10 óra után a miniszter nyugalmra vonult.

Augusztus 29-én délelőtt meglátogatta a miniszter úr a főispán és tanfelügyelő kíséretében a rom. kath. közép- és elemi-iskolákat, templomot, az áll. iskolákat, hol kiválóan gyönyörködött az épület és az osztályokban uralkodó páratlan rend és tisztaságban, melyhez hasonlót ritkán láthatni az egész hazában; ezután meglátogatta az evang. nagy templomot, az ev. iskolákat, a görög templomot és iskolát, a gr. keleti középiskolákat és a Szt.-Miklós-templomot, a lövöldét, hol fölment a torony legmagasabb pontjára és látásával vizsgálta a gyönyörű vidéket. Délben kezdődött a tisztelgés a megye házában, egymásután fogadván a testületek tisztelgéseit. E tisztelgések alkalmával nyilvánított miniszteri válaszok olyan szívélýesek és őszinték voltak, a miniszter ur elmondhatja ma, hogy „jöttek, láttam és győztem.“ A „zöldfánál“ elküldött díszes ebéd után, mely alatt a pohár köszöntések és a városi zenekar szebbnél-szebb darabjai váltogatták egymást, d. u. 4 órakor a keresztényfalvi és rozsnói kitérő evang. iskolák és a rozsnói várromok megleltetésére történt kirándulás, az egyházi és polg. községek előjárói ünnepi öltözetben, testületileg fogadták

is elég soká halasztotta a nüstülést. Meglehet, mi is vagyunk némileg okai.

De a végén is, nincs mit bánkodnunk ezen, miután, istennek legyen hála, Flora éppen az ő számára növekedett fel ily szépen.

— Hm! ez nem éppen az én véleményem is. A nő, ki az ő számára jó lett volna, nem ez a kis hült száju portéka, hajlékony mint egy fűszál, csep érély, akarat, kitarítás nélkül, olyan, mint egy hó-pelyh, igen, igen, Szabina kellett volna neki.

Ydonie kisasszony felriadt e szókra. — Szabina! Csak nem gondolsz ilyesmit édesem. Először is a dolog nem volt lehetséges szeresésére, mert Szabina lett volna az utolsó egyén, kire gyermekünk boldogságát bízta volna. Oly kevésbé hasonlítanak egymáshoz, a lány oly önálló jellemű, oly határozott, a fiú meg csupa költészet...

— Hagyd el! szólott Florimonde kisasszony válonitva, hát mi talán hasonlítunk egymáshoz, te és én? S még is elég jól megtérünk egymás közt. Annyi bizonyos, hogy Szabina daczára örökös kötekedő hajlamának, mely arra ingerli; hogy mindig ellent mondjon nekem s bosszantson, százsorta többet ér nővérénél, és legkevésbé sem haboztam megmondani ezt Jakabnak is, ha tanácsomat, véleményemet kérné ki e részben.

— Te igaztalan vagy Florimonde és meg nem foghatom, mi kifogásod lehet ez oly jó, oly szelid, oly csatlakozó kis leány ellen.

(Folyt. köv.)

a miniszter urat, a ki késő este érkezett vissza számos kísérétével Brassóba, hol ismét a „zöld fánál“ rendezett közvacsora után, a hol ismét a városi zenekar játszott és tenger nép mulatott, a miniszter ur 10 óra után szállására hajtatott.

Augusztus 30-án már fél hét órákor Hosszúfaluban volt, a hol az állami és egy gr. kel. elemi iskola megtekintése után, a nép ezereinek üdvözlései között, a hétfalusi banderium kíséretében Prásmár felé hajtatott, de utközben fogadta a százshermányi egyházi és polg. előjárók üdvözlését, s a hosszútalusi banderiumot a százshermányi, majd a prásmári banderium váltotta fel. Prásmáron az üdvözlések után megtekintette az evang. üregi templomot s az evang. lelkész lakban számos kísérőivel a villásreggeli elköltvén, a prásmári banderium a háromszék-megyei hatóság kísérete, hol Pócsa I. főispán üdvözölte a megye nevében, Kőkös, Szotyor, Kilyén községeket érintve, 11 órákor S.-Sz.-Györgyre érkezett, hol Császár Balint polgármester üdvözölte és a zenekar a Rákóczy-indulózt rázendítette.

A városban heti vásár lévén, volt alkalma a miniszter urnak a székelységet nagyobb tömegben megpillantani s aztán a testület tisztelgését fogadván azonnal az iskolákat sietett megtekinteni. Mindenki iskola tanfőnöke várta és üdvözölte a miniszter urat. A székelyszővő iskolát kiváló figyelemmel vizsgálta meg s valamint Hosszúfaluban a műtaragó iskolában, úgy itt bejárásokat tett s teljes megelégedését nyilvánította a látottak előtt dében. Pócsa főispán vendége volt számos kísérőivel és a helybeliekkel, hol ősi szokás szerint folyt a sok szép pohár-köszöntés.

A polgármester egy toaszban kijelentette, hogy Sepsz-Szentgyörgy rendületlen híve a szabadelvi kormánypártnak, hogy ilyen volt és lesz ennek utána is.

Ebédután Előpatakon át történt a Brassóba való hazamenés. Előpatakon még ma is szép számú vendég-koszoru fogadta azt s a fűrdő felügyelőit Gidófalvi Albert országos képviselő mutatta be. Hét órákor érkezünk vissza Brassóba, hol a főispán urnál zártkörű kedélyes vacsorázás közben megindultak a bucsu pohár-köszöntések. Miniszter ur üdvözölte a legszebb meggyét, melynek természeti és kulturális szépségei várakozáson felül meglepték, éltette a brassói és brassómegyei jelen volt 7 országos képviselőt, általános vidám hangulatot kelte magyar zamatú toaszjaival. Hasonlót mondhatok Hegedűs Candid miniszteri tanácsosról is, ki keresetlen leereszkedő modorával és páratlan szívélyességének Brassó-Háromszék-megyében kedves emléket hagyott maga után.

Augusztus hó 31-én a prédatetőre s innen vissza sietett a miniszter ur, hogy még az nap a főváros felé tovább mehessen. Ez utóbbi kirándulásban fájdalom részt nem vehettem.

Ez rövid története a három napnak, mely alatt Magyarország vall. és közokt. m. kir. miniszter körútkban tisztelhetünk. A boldogult Eötvös ezélt 11 évvel ezen a vidéken megfordulván, érsznel maradandó emléket állított a hosszútalusi áll. f. népiskolával s ennek műtaragó osztályával. Trefort miniszter ur a brassói állami iskolákat, melyeknek alapját mevetette, részben befejezte, a mennyiben a f. leányiskolát is felállította, részben befejezendő, a mennyiben egy polgári finiskola felállítására a legszebb kiállításra valóban szükség is van s ez leendő miniszter ur ezen utazásának legmaradandó emlékoszlópa, ha életre hívja. Ugy legyen!

Szamosvölgyi vasút.

Deés, szept. 1.

A merre vasutvonalunkon széttekintünk, mindenütt óriási léptékekkel látjuk a haladást s mult közleményünkben 50,000 köbméter kész földmunkát jelezünk s ma már örömmel nyilváníthatjuk, miszerint ügyes és szorgalmas vállalkozóink tevékenységének eredménye 120,000 köbméter — tehát több mint egy harmada vonalunknak — kész munkát eredményezett. A hidak építése megkezdett, több úrház kész, az indóházak — kivéve Deést — alapjai lerakvák. E vasút igazgatónő főmérnöke Bpestől visszaérkezett, egyezményt létesített a m. kir. államvasutak igazgatóságával, melynek értelmében államvasutunk direct Kolozsvárig járand, s így az apahidai és kolozsvári vonalrész között fog használatni.

Az államvasutak igazgatósága a legnagyobb szíveséggel késznek nyilatkozott az Apahida-kolozsvári vonalrész és pályavárók közös használatát vasúttársaságunknak megengedi, a szükséges képest és állandó használatra teherkocsikat kölcsönadni, míg személykocsikat csak ideiglenes használatra enged át.

Vasutunk tehát saját vonatai, gépei és mozdonyaival saját kísérő személyzete alatt közvetlen fog az apahidai és kolozsvári állomásokon közlekedhetni.

Igen észszerűen fog intéztetni, hogy a vonatainkon továbbítandó személy és áruk után fizetendő díjak beszedése az államvasutak által fog eszközöltetni és elszámoltatni. A díjak: személyek után kilométer és áruk után tonna kilométerenként fog meghatározatni, még pedig az

elszámolás könnyebb megéjthetése czéljából az áruknál csak 3 osztályzat fog alkalmaztatni:

- u. m. a) gyorsárúk,
- b) közönséges áruk.
- c) eleven állatok.

Valóban örömmel kell regisztrálnunk, hogy a m. kir. államvasut az eddigi tárgyalásoknál tapasztalni és következtetni engedte azon körülményt, miszerint a helyi érdekű vasutakat, de különösen vasutunkat a legnagyobb támogatásban részesítend.

A vasúttakkal kötendő szerződés alapvető megállapítvák, a szerződés elintézése oly szakfértakra bízott, kik iránt teljes bizalommal viseltetvén, nyugodtan várjuk vasutunk ezen üzlet-ágára oly nagyfóntosságú és ezéltirányos kérdések végmegoldását és befejezését.

Néhány hét múlva — tehát szeptember havában — Apahidánál a beágazó pályatest és felszerkezet lerakása eszközöltetni fog, hogy ezen a m. kir. kincstár részéről szállított sinek Választó felé továbbíthatók legyenek.

Vasutunk jövő évi júniusban teljesen kész leendő, rövid időn a forgalmi eszközök és az új let berendezéséről kellend gondoskodni, ajánlatokban úgy az eszközöket, valamint a működendő közveket illetleg, vasutunk ugyanesak művelkedik, több nagyobb vasutaknál jelenleg működő szakközvegek pályázata vasutunkhoz alkalmaztatásuk végett, itt az ideje, hogy megyénk és városunk vállalkozó szellemű és munkát szerető egyénei — kik a vasúti pályára óhajtanak lépni — a gyakorlatot megszerezzék, vasutunk csak ürvendene, ha működő közvegi megyénk fiaiból volna összeszervezhető.

A pálya mentén felállítandó táviróvonalon iránt is megkezdődtek a tárgyalások, rövid időn érkezend ide a kolozsvári m. kir. táviróigazgatóság kiküldendő szakközvege, ki a táviróvonalon felállításá végett az előmunkálatokat befogja vezetni.

E hét folyamában ismét tömegesebben vásároltattak az elsőbbségekből, a szamosújvári kiségitő-takarékpénztár is öt darabot vett át.

Szamosújvár bűszke lehet hazafiságára, melyet vasutunk iránt a multban úgy mint a jelenben folyton tanusít.

B á n k ö v y .

BIRTOKVISZONYAINK RENDEZÉSE.

Utasítás.

az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép-Szolnok, Zarándmegyek és a volt Kővár-vidék területén a birtokrendezési, arányosítási és tagosítási ügyekben követendő eljárás tárgyában. (2364 I. M. E. szám.)

II. FEJEZET.

Az egyes perekben, valamint az urbéri elkülönítési és arányosítás iránti keresetekben követendő eljárás.

8. §. (törv. 3. §.)

A következő ügyekben, u. m.:

- a) egyes telkeknek vagy telekrészeknek majorsági, székelvörökségi vagy urbéri természetű, foglalások visszaadása és irványok visszaváltása iránt, a törvényes zárhatáridőben megindított és még függőben levő keresetekben;
- b) a megváltható tartozások megváltása iránti keresetekben;
- c) az erdők, legelők és nádasok urbéri elkülönítésének megengedhetősége iránti keresetekben;
- d) az urbéri ezimen jogtalanul gyakorolt fajzasi, makkoltatási, legelési és nádlási használatok megszüntetése iránti keresetekben; végre
- e) az arányosítás megengedhetősége iránti keresetekben,

a tárgyalás a per körülményei szerint a törvényeséknél, vagy a helyszínen tartandó meg; azt a törvényesek tagjai közül kiküldött tárgyaló bíró vezeti, ki a tárgyalás megkezdése előtt a felek között az egyezség létrehozatalát megkísérteni és annak eredményét a jegyzőkönyvben kitüntetni köteles.

Az egyezség nem sikerülése esetében a tárgyaló bíró a felek szavaltásait jegyzőkönyvbe veszi, indokolt szükség esetén a kért elhalasztást és új határidőt megadja s a szavaltások bevégezése után, ha az ügy felderítése végett szükségesnek találja, a felekhez kérdéseket intézhet és feleleteiket jegyzőkönyvbe veszi.

Ha a felek tanukra hivatkoztak, azokat a tárgyaló bíró, — amennyiben az ügy eldöntésére szükségesnek tartja, és amennyiben lehetséges, — azonnal kihallgatja; ha szembe vagy becslési szüksége forog fenn, azt teljesíti, a tanuk vallomását, illetleg a szakértők leletét és véleményét a tárgyalási jegyzőkönyvbe irtatja s az ügyet a törvényesek előbe terjeszti.

Az ilyen módon bevégzett tárgyalást szükség esetén a hivatalos adatoknak, különösen az 1819—20. évi urbéri összeírásoknak, az 1848. év előtti adózási tabelláknak, s az országos urbéri kárpótásról szóló adatoknak hivatalból beszerzése, esetleg még további bírói nyomozat követi, melynél a bíróság a felek részéről felhozott bizonyítékokon kívül másokat is szerezhethet.

9. §.

A fentebbi 8. §. a) és b) pontjai alatt felsorolt keresetek a per tárgyát képező ingatlanoknak telekkönyvi tulajdonosai ellen intézen-

dők és folytandók, s a telekkönyv A. és B. lapjainak hiteles kivonatos másolatára felszerelendők.

Az eddig megindított, de még jogérvényesen el nem intézett perekben a telekkönyv hiteles kivonatos másolatának utánpótlására tartozik a bíróság felperest zárhatáridő kitűzése mellett, oly hozzáadással felhívni, hogy azok bealásának elmulasztása esetében keresetétől feltétlenül elállottnak fog nyilvánítatni.

Ha az ily módon beszerzett telekkönyvi adatokból kitűnik, hogy a törvényes zárhatáridőben megindított kereset (8. §. a.) a jelenlegi telekkönyvi tulajdonosokon kívül álló személyek ellen, vagy a telekkönyvi tulajdonosok közül nem mindenki ellen indított meg, a telekkönyvi tulajdonosok a keresett tárgyalásra hivatalból megidézendők, még akkor is, ha a kereset tárgyalása az eredeti alperesekkel már megtartott. A megtartott tárgyalás után a bíróság ítélt a felett is, hogy a keresetnek a telekkönyvi tulajdonosok ellen van-e helye.

(Folyt. köv.)

TANÜGY.

A vallás- és közoktatástügyi m. kir. miniszternek f. évi 16,179. sz. a. kelt rendeletével kiadott általános utasítás a m. é. 17,630. sz. a. általa kiadott gymnasiumi tanítási tervéhez.

(Folytatás.)

Az összes történeti tanítás legutolsó és legmúltbó befőjezésékné tekintni azonban a középiskola hazánk és nemzetünk történeti fejlődésének beható felvilágosítását. Itt a történeti ismeretek azon mennyisége nyújtandó, melylyel bármely tudományos pályán működő honpolgárnak birnia kell, s oly tárgyalás alkalmazandó, mely az események okaira és hatásaira, a szereplő egyének jellemére, a társadalom különböző feladatainak és körének egymásra való hatására kellő gondot fordít. A nemzeti élet fejlődését, kulturai haladását feltűntetni, a jelen politikai és művelődési állapotokat multjok felvilágosításával megértetni: ez a feladat. Az ily értelmű magyar történetnek értéke természetszerűleg fokozódik, a mint a nemzeti élet kezdetétől a jelen fejlődési stadium felé balad, s azért a tárgyalás sulya az újabb korra tekintendő. Be kell vezetni az ifjut e fokon a történet tudományos tanulmányozásába is az által, hogy megismertetik vele érdemlegesen a hazai történelem irodalmát, és figyelemztetik őt a főbb kontrovers kérdésekre; el nem fogja mulasztani végre a tanítás, hogy reá ne utaljon az érintkezésre és összeköttetésre, melyben a magyar politikai, úgy mint a kulturális mozgalmak az európaiakkal koronként állanak. A magyar történet tárgyalása ekként felhasználja a maga körében a gymnasium összes történeti tanításában nyert kézzeliséget, valamint a vele egyidőben folyó magyar irodalmi oktatás a különböző nyelvi tanulmányon szerzett elméleti belátást hasznosítani fogja nemzeti irodalmunk fejlődésének felvilágosításában; és mindkét tantárgy együttesen hozzájárul, hogy oly alapra fektesse gymnasialis ifjuságunk tudományos előkészítését, melyben az általános emberi műveltség igényei megegyeznek a nemzeti közérzlet követelményeivel.

(Folyt. köv.)

Az új tervezet a természet orszáágában szerzendő oklást oly egységes feladatnak tekintti, melynek teljes megoldása a középiskola folyamatos tanításától várható csak, és a tanítványok fejlődő képességehez mért a tanítás anyagát és utját, lassankint vezetve őket a természeti tárgyak és tények szemléletétől a természet törvényes okszerűségének felgósására. A tanmenet, mely az értelmi működés szempontjából megegyezik az irodalmi és történeti tanítás haladásával, hármas fokozatu. Az első három osztályban a földrajz tanítása, mely konkrét együtességben adja és ismerteti a természet tárgyait és tüneményeit, arra szolgáljon, hogy a növendékek tapasztalását, melyet a népiskola egyedül környéke s vidéke figyelmes szemléletével foglalkodtatott, gazdagítsa, és a detailszerű anyaggyűjtés érdekével előkészítse a rendszeres tanítást. Míg e fokon tehát a tanítás nem foglalkozik különálló, természetes hatterüktől elvonat egyedekkel, hanem a valóságos természeti viszonyokat tükrözeti vissza, melyek változatos sokfélesége az emberi észet mintegy készletti a rendezésre: a középső fok külön tárgyalja a természet három nagy országát, mindegyikében tüzetesen az uralkodó hatalmas rendszerességet ismerteti és elvezet a természet csodálatos észszerűségének sejtelméhez. Az utolsó két osztály fókának jut végre a physika tanításában magának a természet legáltalánosabb törvényszerűségeinek feltűntetése, mely az okozatosság kényszerű uralmát megértetve, a tünemények főbb csoportjaiban, fogalmainak és törvényeinek szigorú következtettségével betetözi a természeti oktatásnak gondolkodást figyelemző értelmi hatását. Meglehet, hogy az ut némelyeknek, kik a fennálló gyakorlat rohamos menetével hasonlítják egybe, kissé hosszadalmasnak tetszik; de ép a természettudomány ismeretek megszerzése körül soha sem mutatkozott eredményesnek a tervszerű nevelés terén különben sem kívánatos gyors érlelés, minthogy tisztá, exact felgósáskura, melyben készkarava távol kell tartani a képzetet és okoskodás minden mellékes árnyalatát, a gyöngye, ifju elme képtelen. Nem tagadhatni továbbá, hogy az előirt tanmenet nem adja viszá magát a természettudományok azon szövetekét, mely az abstractabb tünemények törvényeit alkalmazza a természet összetettebb jelenségeinek magyarázatában; azonban a gymnasium, mint a tudományos előkészítés iskolája, nem is követheti oktatásában maguknak a tudományoknak végleges rendszerességét; feladata inkább abban áll, hogy azon fogalmak és elvek megértését közvetítse, melyek a tudományos tanítás és kutatás alapjául szolgálnak. A gymnasialis oktatás azon ponton végzi tanulmányait, a honnan a tudományos rendszeres oktatásnak ki kell indulnia.

(Folyt. köv.)

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Lábodi József megületésének vég-tárgyalása.

Kolozsvár, 1880. szept. 4-én.

Dr. Groisz Gusztáv

egyetemi tanár végbeszéde vádlott Laczkovics Lajos ügyében.

(Vége.)

Ezt, és ehez hasonlólt a kir. ügyész ur csak azért állíthatott, mert a jogos védelemnek oly fogalmi meghatározásait becsátotta előre, mely — mint kimutatni megkísérlem — egészen téves, s melyet épen azért magamévá nem tehetek. A kir. ügyész ur ugyanis, azon felgóságból indul ki, mintha jogos védelemnek csak őt volna helye, hol a védekező saját hibáján kívül gondortott azon helyzetbe, melyben azután megtámadtatott. A jogos védelem ily fogalmi meghatározása sem az elmélet, sem a tételes jog szempontjából el nem fogadható. A mai tudományos irodalom egyetlen képviselőjére se képes a kir. ügyész ur rámutatni, ki ily felgósással bírna; ettől eltekintve azonban, hogy hosszadalmas ne legyen, s azért mert ugy is a tételes jog álláspontja lehet ez esetben egyedül irányadó, mert továbbá magyar btk. e tekintetben ugy is a tudomány mai szíruvonalán áll utólag egyenesen a btk. 79. §-ban foglalt fogalmi meghatározásra, mely szerint a végre, hogy jogos védelemre hivatkozni lehessen egyedül az kívántatik, hogy létezzék támadás, a támadás legyen jogellenes, közvetlen s a támadás elhárítására alkalmazott erőszak lett legyen szükséges. Ezen feltételei a jogos védelemnek a jelen esetben mint fentforogtak. A bizonyítási eljárás alapján Nagy István tanu eskü melletti vallomása által kétségbe vonhatatlanul s egész határozottsággal megerősítheti védezemem azon állítását, hogy midőn Nagy István és Ujvárosi János között a dulakodás folyt s Lábodi még a helyszínen sem jelent meg, védezemem a nélkül, hogy a dulakodásban tetleg részt vett volna, mint hallgatag néző volt csak jelen háttal állva a koresma ajtója előtt; bebizonyított tény az, hogy egy momentumban Lábodi a koresmába kilépve s szavakkal: „Pista! ki bánt téged?“ minden további előzmény nélkül botjával védezemem feje irányában hatalmas ütéseket mért, s ezen ütlegeket szakadatlanul folytatta; bebizonyított tény

tehát, hogy az első ütés, tehát a támadás Lábodtól származott, intézve az ellen, kitől addig nem is látatott, ki neki mit sem vétett, ki ellenében tehát támadólag föllépni joga nem volt. Kétségtelen tehát, hogy a jogos védelem két első feltétele, a támadás és annak jogellenes volta fennforog. S hogy csakugyan a támadásnak jogellenesen Lábodi részéről kellett történnie, hogy védezemem a kihallgatott tanuk vallomása szerint, kik őt évek óta ismerik s vele benső baráti viszonyban állottak, egyáltalában nem bír természeténél fogva hajlandósággal verekedésre, házsírkodásra, ellenkezőleg egy békés szelid természetű fiatal ember; hozzá járul még, hogy ezzel szemben szintén lélektanilag igen könnyen megmagyarázható azon körülmény valósága, hogy Lábodi lépett fel támadólag, hisz mint bebizonyítva van, ő meglehetősen ittas állapotban volt. Nagy Istvánnal, ki Ujvárossal dulakodott, szoros baráti viszonyban állott s így igen könnyen elképzelhető, hogy midőn a koresmából kilépve a dulakodást látta, nem sokat választván az egyén között, neki ment egyenesen annak, ki neki legközelebb állott, védezememnek, s azt agyba-főbe verte.

Hogy a jogellenes támadás közvetlen volt, ugy hiszem, bizonyításra nem szorul, hisz midőn az ütések már szakadatlanul érik a megtámadottat, akkor a támadás a legközeve letebb tény.

Csak azt kívánom még kimutatni tehát, hogy a támadás elhárítására a védelem szükséges volt. S itt engedtesék meg nekem, hogy követve a kir. ügyész ur példáját, a btk. 79. §-ban előforduló ezen szó: „szükséges“, bővebb értelmezésébe becsátokzhassam. Meggyőződése, hogy — mert a m. btk. a jogos védelem határainak átlépését nem bünteti — e kifejezés sem quantitativ, sem qualitativ értelemben, hanem temperativ értelemben vevendő, azaz a védelem mindaddig szükséges, míg a támadás meg nem szűnik, hogy pedig a támadás folytán tartott s a támadás elhárítására irányzott törekvés közben jött létre azon sörélem, melyből Lábodi halála bekövetkezett, a vizsgálat, s a mai tárgyalás rendjén kétségbevonhatatlanul bizonyítva lett.

Minthogy azonban előre láttam, hogy a kir. ügyész ur védbeszédemre előterjesztendő replikájában valúszintileg ugy fogja a jogos védelem ezimen tett érvélesem megdöntését megkísérteni, hogy arra utal, miszerint Lábodi támadását nem lehet önállónlag tekintetbe venni, hanem ugy kell felfogni mint segéd a megtámadott Nagy István részére, megelőzve ez érvélelés és arra utólag annak megdöntése czéljából hogy előbb már ki volt mutatva, hogy védezemem a Nagy István és Ujvárosi dulakodásban nem vett részt, következéské, ha Lábodi Nagy Istvánnak segélyére is kívánt volna lenni, nem volt jogosult egy egészen indifferens egyéniséget, védezememet, útlegekkel megtámadni. De ettől eltekintve, maga Nagy István egész határozottsággal bevallotta ma előttünk, hogy Lábodi épen azon momentumban lépett ki, midőn a dulakodás közte és Ujvárosi közt már megszűnt s ő (Nagy István) már azt hitte, hogy annak vége van; következéské ha lett volna is, azt megelőzőleg Nagy István elleni támadása, Lábodi közbejötté idejében, a támadás már megvolt szűnve, védelemnek tehát sem Nagy István, sem Lábodi részéről többé helye nem volt.

Bármikép tekintsem is tehát a fennforogó szerencsétlen esetet, kétségtelemnek látszik előttem, hogy a jogos védelem esete védezemem részén csakugyan fentforog. Midőn pedig a jogos védelem feltételei léteznek, a büntetés alkalmazásáról szó nem lehet. Ily esetben az erőszak ellen föllépni teljesen jogosult s méltán hivatkozhatom az ó-kor s közép, új kor legnagyobb szónokáinak s védőjének szavaira: „est enim judicet hanc non scripta sed nata lex, quam non dicimus, accipimus legimus, verum a natura ipsa arripimus, hausimus, expressimus.“ S itt nyilatkozik új büntető törvényünk egyik előnye, midőn a jogos védelem határainak átlépését nem bünteti. Hisz a felhevült kedély, a rendkívüli helyzet, melyben a megtámadott van, a bekövetkező veszélyek előre nem láthatása természetszerűleg lehelenné teszi annak pontos meghatározását, támadás s védelem közben, hogy a támadás elhárítására quantitative épen mennyi szükséges. A támadó idézte elő a kényszerhelyzetet, ha az erő folytán az erőszak talán tulságosan is tartatik meg, a jogellenes támadó a káros következményt magának tulajdoníthatja.

A mai tárgyalás alapját képező tény, ilykép minden kétséget kizárólag a jogos védelem által indokoltnak tüvén fel, megvagyok győződve, hogy a tek. kir. törvényszék egész megnyugvással, tántoríthatlan jogérzetében ki fogja mondani, hogy védezemem nem bűnös.

Annyira meg vagyok győződve védezemem büntetlenségéről, hogy még csak gondolni sem akarok arra, hogy a t. kir. törvényszék ítélte más, mint felmenthető lehetne. De mégis, mert a védőnek minden eshetőséget előre kell látni, s mert eszembe jutnak a bírneves védőnek imtelmei, hogy védezemem nem bűnös.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. sept. 3.

Helyi hírek.

— **A városi iskolaszék tagjai** értekezletet tartottak tegnap a felső leány-iskolái megválasztandó tanerők kérdésében. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy az illetékes uton meg kell változtatni az eddigi tervet, mely szerint csak egy férfi tanerő lenne az intézet mellett alkalmazandó s a természetudományi tantárgyak mellett a magyar nyelv és irodalom tanítása is férfi tanerőre bízandó. A mostani választás ehhez képest, a helyes megállapodás értelmében fog megejtetni és pedig a következő hétfőn, a városi közigazgatási bizottság által e végre kinevezett biztos, Pál Sándor iskolaszéki elnök vezetés alatt. Az értekezlet a megválasztandók személyére nézve is megállapodott, nem tartjuk azonban a nevek már most való közlését. Amennyit azonban mondhatunk, hogy az új intézet kintű tanerőkkel fog díszeskedni.

— **A ki hadonászik.** A „M. Po'g.” 205-ik számában —n—y. jegyű diszlevező, — a maros-vásárhelyi szurok és csepű diadalmenet alkalmából írott czikkünk által elérkeznyítve, — ismételtén lapunkba botlik, s azt hiszi, hogy őt fenyegettük, és számon kéri: „Szerencsése ciklikirónak”, kifejezésünk mit tehet? Sem okunk sem időnk diszlevezőket kapacitálni; egyéb-ként nyugtassa meg magát —n—y., hogy nem mertünk oly embert fenyegetni, ki így ir, magáról: „engem Marosvásárhely polgárságát akarja a „Kelet” megsemmisíteni” stb. Kár ok és ezim nélkül hadonázni; so se rontsa magát a diszlevező ur, — hanem minthogy ő magát marosvásárhelyi „polgárságnak” képzeli: így egymagában népgyűlést képezhet: szavaztasson magának bizalmat a „M. Po'g.”-ban közölt szurok és csepű ügyben írt cikkeiért.

— **A mult hóbán** történt felhőszakadás a ezigány-patakának medrét jó formán betemette; a Patak-utczát pedig, kö, téglá törmelékkel és egyéb szeméthalmazzal járhatatlanná tette; s az az állapot hetek óta változatlan és rendőrségünk még nem fedezte fel. Midőn ezen körülményre felhívjuk közrendésztünk illető közegeinek figyelmét; egyszersmind kérjük: a Sétá-ter-utczát beborított roppant porhalmazt távolítsassák el, mert a színházból és sétatérrel esténként a közönség egész porfellegek közt kénytelen hazatérni; ismétéljük: akkora a beborított port meg, hogy az öntöztes mit se ér, fel kell lapátoltni.

— **Az erdélyi gazdasági egylet** igazgató választmányja 1880-ik évi szeptember hó 6-án d. u. 3 órakor ülést tart az egyleti irodában (bel-monostor utca 8. szám, földszint jobbra), melyre a t. tagok ezennel tiszteletteljesen meghívatnak.

— **Hirtelen halál.** Nagy Istvánné, mintegy 45 éves nő, — a férje házfelügyelő szentgyházi utca 3. sz. háznál — folyó hó 3-dikán délután egy körte torzsája megfullasztotta; hullája kórházba szállítatott.

— **A kolozsvári** fillérestélyekből begyűlt pénz tudvalevőleg szegények számára és pedig épen házbérfizetésre van szánva. Azon összeg, mely rendelkezés alatt áll, közelebből fog kiosztatni és Höhn Lipótné urasszonyhoz folyamodhatni érte.

— **A „kolozsvári dalegyletek szövetsége”** lapunkban említett dal- és tánczenestélyt a Lővődében holnap vasárnap szept. 5-én d. u. 4 órakor tartja meg, melyre az érdeklődők figyelmét ismételtén felhívjuk. Megemlítjük azt is, hogy az idő rövidsége miatt meghívók nem adtak ki, hanem a 3 egylet pártoló tagjai és mind azok, kik igényel bírnak megjeleni, lapunk szerdai számában lettek meghíva. Jegyeket váltathatni az iparos-egylet helyiségében d. e. 9—12-ig és d. u. 3-tól kezdve a helyszínen. Belépti díj pártolóknak 50 kr. és idegeneknek 1 fr. Az estélyen a katona-zenekar és Molnár testvérek népzene-kara fog felváltva közreműködni. A katona-zenekar pontban 4 órakor fog játszani. Az estély megtartását ágyulóvások jelzik.

— **A fennebbi estély programja** a következő: 1. „Tied vagyok, tied házam” (Lorenz-től); előadja a „Dalegyletek szövetsége”, vezényli Gunesch Károly, „Polgári dalegyleti” karnagy. — „Né phangok” (Népdal egyveleg) Beil Venczellől, előadja Gunesch Károly vezénylete alatt a „Po'g. dalegylet.” — 3. „Honfida!” (Né hagyjátok a hazát!) Zimaytól, előadja Jacobi Jakab karnagy vezénylete alatt a „Hilária” dalegylet. — 4. „Ifjú dalárokok” Kücentől, előadja Oberti B. János vezénylete alatt a „Kolozsvári Dalkör.” — 5. „Népdalok” Hubertől, előadja Gunesch Károly vezénylete alatt a „Dalegyletek szövetsége.”

— **Két nyomdász tanuló** előnyös feltételek mellett azonnal alkalmazást nyer. Ertekezhetni eziránt e lap szerkesztőségénél Főter 4. sz. alatt.

Hazai hírek.

— **Nagy tüzvész** pusztított augusztus 27-én este Zemplén-Vásárhelyen. Elégett 92 ház, a melléképületekkel együtt, kivéve a külső és a részén lakó csúfrit, de a jákarmarkán tölire eltett szemes élet a házakkal együtt elpusztult.

legrosszabb tulajdonság, kénytelen vagyok azon esetre is pár szóban reflectálni, ha védenem bűnösnek találtatnék.

A kir. ügyész ur elismerésre méltóla bűntetési indítványában elment ugyan azon határig, mely rendes viszonyok között mint minimál mérték alkalmazásba jöhet; úgy vagyok azonban meggyőződve, hogy a fenförgő esetben méltán igénybe kell venni azon magasztos jogot, melyet a magyar törvényhozás a btk. 92. §-ban a magyar bíróság kezébe tett. Hisz maga a kir. ügyész ur az enyhítő körülmények egy egész sorozata ellenében egyetlen súlyosbító körülményt sem hoz fel, kétségetlenül állíthatni tehet, hogy ezen esetben a rendkívüli enyhítése a büntetésnek épen az idézett czikk szellemében fesszik; kivált ha azon már a kir. ügyész ur által elősorolt enyhítő körülmények mellett figyelemre méltatja a kir. törvényszékét, meg azt, hogy az egész szerencsétlenségbe védenem tulajdonképen az által sodortatott, hogy vádlott társa által a sörházba menetle rábíratt, ennek folytán szokása ellenére nagyobb mennyiségi sört fogyasztott, s így hajlandóvá tétetett oly helyek felkeresésére, melyeken őt különben látni nem lehetett. S azt sem hagyhatja figyelemen kívül, hogy védenemre nézve már a pusztá elmarasztaltatás, tekintet nélkül a büntetés tartamára a legintenzívebb súlyal bír, egy ifjú pálya reményét jövőjét semmisíti meg. Ily viszonyok között hiszen, remélem, hogy a tek. kir. törvényszék igazságérzete lesulyt ítéllet esetében is megtagadja az alkalmat, melyet az idézett 92. cikk nyújt s a 308. §-ban fesszegetett börtön helyett fogságot alkalmazandó a lehetőleg legkisebb tartamban.

A kolozsvári kir. törvényszék ítélete

I. **Laczkovics Lajos** 20 éves, róm. kath. eszéki születésű, kolozsvári lakos, nőtlen, orvostanhallgató, vagyona nincs, büntetve nem volt, törvényes házasságból született.

II. **Ujvárosy János** 19 éves, róm. kath. vall. bunyi születésű, kolozsvári lakos, gazdaságtani hallgató, vagyona nincs, büntetve nem volt, törvényes házasságból született.

Az 1880. évi jun. hó 25-én Lábodi József sérelmére elkövetett, a vádhatározatban körülírt és a végtagyalás alkalmával a kir. ügyészség részéről a magyar büntető törvénykönyv 308 §-ának második tétele szerint minősített súlyos testisértés bűntényének vádja alól a bprts 288 §-a alapján fololdatnak és ártatlannoknak nyilvánítottak.

Indokok.

Tárgyaló orvosi látlelet és véleménynyel a bprts 269 §-a értelmében igazolt, hogy sértett Lábodi József, külöröszak sértés következtében vesztette el életét, mely eselekvény azonban egyik vádlott, azaz Ujvárosi Jánosnak egyáltalában nem számítható és vele szemben a magyar büntető törvénykönyv 308 §-ban írt súlyos testi sértés bűnténye bizonyítva nincs, ugyanis a vizsgálat és végtagyalás rendjén kihallgatott tanuk közül Nagy István határozottan állítja azt ugyan, hogy Ujvárosi János a tény helyéről való menekülése előtt egyszer az elhalt Lábodi Józsefre ütött vagy szúrta, azonban, hogy ezen ütés vagy szúrás botal avagy meztelen törrel történt volna — arról ezen tanu határozott tudomással nem bír, továbbá tanu Major Ferencné hasonlóképen eskü alatt állította, ugyanazt, a midőn ő az emeleti folyosóról lenézett az udvarra, tisztán látta, miszerint ott két egyén egy harmadik felé valami kezökben levő eszközzel folytonosan szurkáltak, azonban ezen tanu sem tudja határozottan, hogy a szurkálást eszközöl két egyénül miféle eszköz volt, valamint azt sem, hogy az, a ki felé az állítólagos szurások intéztettek, az elhalt, a szurást intézők pedig vádlottak lettek volna.

Ezen két tanu vallomáson kívül Ujvárosy Jánossal szemben a bántalmazási tény beigazolására nézve egyéb bizonyított fenn nem forogván: csak azok mellett vele szemben a kérelmét bűntény alanyilag bebizonyítottanak egyáltalában nem tekinthető; mert a két tanu határozottan nem állítja, hogy Ujvárosy János a halálos sértés elkövetésére alkalmas eszközzel intézte volna a szurást vagy ütést az elhalt felé, — az orvosi vélemény által pedig határozottan be van bizonyítva, hogy a halálos sértés botpálcza törrel (stilet) okoztatott.

Igaz ugyan és Ujvárosy János maga beismerte, hogy a tény elkövetése alkalmával az ő birtokában az okozott sértés elkövetésére alkalmas stilet volt; de határozottan tagadja, hogy azzal az elhaltat ütött vagy feléje szurást intézett volna — a mit viszont az említett tanuk sem igazolnak. Másfelől a helyszínen ugyanazon alkalommal jelenlévő Laczkovics L. határozott beismerésével igazolva van, nem csak hogy az ő birtokában ugyan akkor a halálos sértés elkövetésére alkalmas eszköz volt, hanem még az is, hogy a birtokában lévő törrel az elhalt felé többszörösen szurást intézett s hogy a törön általa később észlelt vérvonásokból kitetszőleg a szurás az elhaltot sértést okozott, — ily körülmények között miután a szakértő

orvosok véleménye által be van bizonyítva, hogy az elhalt hulláján talált egyetlen halálos sértés vádlottak birtokában levő pálcza-törhöz hasonló eszközzel ejtettek, Ujvárosi Jánosról pedig nincs bebizonyítva, hogy ő valósággal a nála levő törrel szúrta, vagy ütötte volna az elhaltat. Ezen igazolt körülmények tekintetbe vételével a törzsúráskor által okozott sértésekbeni közreműködés Ujvárosy Jánossal szemben bírómeggyőződés szerűleg igazoltnak nem tekinthető és e miatt a neki tulajdonított bűntény alól annyival is inkább felmentendő és bprts. 288 §-a értelmében ártatlannak volt ítélendő: mivel a helyszínen jelenlét, a sértés elkövetésére alkalmas eszköz bírása, a tény-helyrőli menekülése és később a tör elrejtése — vizsgálat és tárgyalás rendjén bebizonyított minden egyéb figyelemre méltó körülmények tekintetbe vételével vele szemben jogos gyanuokot nem képezhetnek.

A tény helyéni jelenléte ugyanis eléggé igazolt két vádlottnak és a vendéglősnak azon megegyező állításai által, hogy vádlottak oda, mint nyilvános koresmába bort inni mentek.

Az alkalmas eszköz bírása miatt őt terhelő gyanuok — teljesen megerősítien azon körülmény, hogy a másik vádlott (Laczkovics) birtokában a halálos sértés elkövetésére alkalmas hasonló eszköz volt. Az elmenekülés miatt terhelő gyanú elbarítására teljesen elegendő azon igazolt állítása vádlottnak, hogy a tény helyén közte és Nagy István között ugyanakkor történt verekedés félbeszakítása és lehető későbbi kellemetlen körülmények kikérülése miatt futott el; végre a birtokában volt tör elrejtése és annak birtokában lételeire vonatkozó első tagadása mentségül hasonlólag ellogadható Ujvárosi Jánosnak, mint vádlottnak azon állítása, hogy mindazt, a midőn megtudta, hogy a tény helyén egy ember életét vesztette: azért tette, nehogy az általában véve gyanu körülmény miatt ártatlannul bajba keveredjen.

A mi Laczkovits Lajos második vádlottat illeti, miután ő a vizsgálat rendjén, valamint a végtagyalás folyamán beismerte, hogy az elhaltat — a tény helyén talált szurások és azok közt a halálos sértés elkövetésére alkalmas eszközzel bántalmazta és hogy a bántalmazás eredményét igazoló vérvonások az általa használt pálcza-törön utólagosan észlelte — ily körülmények között, miután másfelől semmivel sincs bírja meggyőződést keltőleg kimutatta, hogy rajta kívül a talált sértésre alkalmas eszközzel más valaki bántalmazta volna az elhaltat, — ennél fogva a tárgyi tényálladék és a Laczkovits L. személye között mutatkozó közvetlen és szoros összefüggés miatt a Lábodi J. külöröszak következtében bekövetkezett halála kizárólagosan csak is Laczkovics Lajos eselekvényének tulajdonítható.

Azonban Laczkovics Lajos állításával megegyezőleg Ujvárosi János és Nagy István is azt vallják, hogy a két utóbbi között előzetesen kifejtett szóváltás és tetlegesség okozója nem Laczkovics volt és mind a hárman megegyezőleg vallják továbbá, miszerint Laczkovics Lajosnak a zajra kijött Lábodi Józseffel még csak szóváltása sem volt, hanem az elhalt sértett minden igazolható ok nélkül, tehát jogtalanul mért botütéseket Laczkovics Lajosra, mely megegyező hallomásokat hitelt érdemlővé teszi a Laczkovics Lajos testén talált sértésekről felvett jegyzőkönyv és szakértői vélemény; ily jogtalan és közvetlen megtámadás elhárítására nézve pedig a dolog természete és a helyzet kényszerűségénél fogva, miután azon időben Ujvárosi János Nagy Istvánnal szintén verekedési küzdelemben állott: vádlott Laczkovics Lajos egyebet nem is tehetett, minthogy a kezében levő törőspálczával (stylet) magát védelmezze, illetőleg a jogtalan és közvetlen megtámadást magától elhárítsa és ha az igazolt többszörösen szenvedett botütések közben előbb a kezében levő törőspálczával, azután a meztelenített pálcza-törrel jogtalan megtámadója tüleget felfogni és ellenfelét a feléje intézett szurásokkal magától viszaríasztani és ártatlanná tenni igyekezett: az által csak a szükséges védelmet használta; különösen, ha tekintetbe vétetik még azon körülmény is, hogy az éj sötét és a hirtelen bekövetkezett közvetlen megtámadás ezen vádlottat oly helyzetbe hozta, a midőn úgy szólna, lehetetlen volt szurásának és ütésének irányát meghatározni.

Mindezen beigazolt körülmények pedig a magyar büntető törvénykönyv 79 §-ának rendelkezésénél fogva vádlott Laczkovics Lajos az elhaltat irányzott bántalmazási eselekményének beszámíthatóságát kizárják, miért is ezen vádlott a vádhatározat, illetve a btkv. 308 §-ban írt és annak második tétele szerint minősített súlyos testisértés bűnténye alól hasonlóképen felmentendő és a bprts 288 §-a értelmében ártatlannak volt nyilvánítandó.

Elégett gróf Andrássy Manó és Stern Lípót bér-lő takarmány készlete, a görög katolikus iskola és tanítói lakás. A tűz a görög kath. plébánia lak szomszédságában ütött ki, okát nem tudják. A nyomor leírhatlan. A kár mintegy 100,000 forintra tehető.

— **Hirdetmény.** Hogy a kézdivásárhely-brassói vonalon és s.-sz. Györgygről elágazó mellék-vonalakon fekvő postahivataloknál feladott Budapest felé irányuló levelek Brassóból a d. u. 2 óra 14 perczkor induló gyorsvonattal továbbítást nyerhessenek a kézdivásárhely-brassói malle és cariolpostajáratok a kovászna-nagyborosnyós.-sz. györgyi és uzon-szentgyörgyi, valamint a prázmár-hermányi küldönczokcsipostajáratok menetrendé f. évi szeptember hó 1-től kezdve megváltoztatik. Ennél fogva a postakocsi elindulása Kézdivásárhelyről Brassóba 6 óra helyett 4 óra 30 perczkor, Uzonból S.-Szt. Györgyre 8 óra helyett 6 órakor, Kovásznáról és Prásmárról 4 illetve 11 óra helyett 4 illetve 9 óra 30 perczkor történend. Mi ezennel közhírré tétetik, megjegyezvén, hogy a postakocsi elindulása Brassóból Kézdivásárhelyre, valamint Hermányból Rásmárra változást nem szenved; ellenben S.-Szt. György-Nagyborosnyón át Kovásznára és Uzonba esté-li 5 óra 3 percz illetve déli 12 óra helyett d. e. 9 illetve 9 óra 30 perczkorog a küldöncz postai kocsi vissza itatitni. Nagy-Szeben 1880 augusztus 26-án a magy. kir. postaigazgatóság.

— **Finn** vendége van a fővárosnak. Tegnapelőtt este érkezett oda Aalberg Ida k. a., a helsingförsi finn színház fiatal primadonnája, ki körülbelül egy hetet szándékozik Budapesten tölteni, s ezalatt föl fog lépni a népszínházban a „Falu roszsza” Boriska szerepében.

— **Hevesi József** szerkesztése mellett „Vasárnapi Lapok” czimű új társadalmi és szépirodalmi hetilap indult meg, melynek mutatóvárszáma gondnal és tapintattal van összeállítva. Borostyáni Nándor, Lauka Gusztáv, Sárosy Gyula, Benedek Aladár, Reviczky Gyula, Dengi János, Mészáros István, Hevesi J. és Hajnalka nevével találkozzunk a tartalmas mutatóvárszám sokféle prózái és verses közleményeiben.

— **Jókai Mór** újabb négy kötetes nagy történelmi regényen dolgozik, melynek tárgya a kuruczvilág diadalmában és csalódásban gazdag idejéből van véve. A regény az alakítandó szépirodalmi részvényvállalat kiadásában jelenik meg.

Vegyes hírek.

— **A megtévelyodott hóhér.** Scheller Lőrincz, müncheni bakó, ki már régóta őrtült volt, a mult heten meghalt a tévelyodottak házában. Üldözési mániában szenvedett s képzelt, mily borzasztó rémképek gyötörték az őrtült bakót, kinek tévelyos képzeldései is mindig szörnyű mestersége körül forogtak. Scheller életében hetvenkét embert vágott ki s az ő ajánlatára hozták be Bajorországba a nyaktilót.

— **Egy színészről végrendelete.** Nemrégi irtuk, hogy Neilson kisasszony, kit Nilson Krisztinával tévesztettek össze, egyike a legnevesebb, s egyuttal a legbájosabb londoni színésznőknak, Párisban valószínűleg öngyilkossággal következtében meghalt. A vagyon, miről végrendeletében rendelkezett, 300,000 forintra rug. — Minthogy hosszabb ideje szenvedett szívbajban, végrendeletét elkészítette. — Örökösei között szerepel egy londoni színházi kritikusi is 25,000 frankkal.

— **A sarlótól a gyomorig** vándorolt 4 percz és 37 másodpercz alatt Lawton amerikai missouri farmer gabonája, a mely 4 órakor még a szántóföldön lengett és a mondott idő múlva, mint sütemény pompázott a vendégek előtt. Ezen csodának látszó dolog programja a következő: 4-kor aratás és eséplés, a magot lovas szállítá a malomba, a hol a konyha is készen állott. — 1 p. és 15 másodpercz múlva a zsák a kicséplést maggal a lovas kezében volt, 1 percz és 17 másodpercz múlva Lawton aszszonynál, 3 p. 55 másodpercz múlva palacsintát és 4 p. 37 másodpercz múlva piskóta-tésztát ettek a bámuló vendégek.

CSARNOK.

A reporter.

„A mi a virág illat nélkül, a mi az élet szerelem nélkül, az volna az újság — reporter nélkül.” Ez a remek mondas ki mástól eredhetett volna, mint egy amerikai reportertől? Talán vannak olyan emberek, a kik nem tudják kellőleg méltányolni, mit jelent ez az anglus szó, hogy reporter; ezeknek a kedvéért hát elmondjuk, hogy milyen hatalmas, nélkülözhetetlen tagja az emberi társadalomnak és a nálunk olyan kevésbe vett egyéniség. Igenis, ő egyéniség, nem egyén, személyiség, nem csak egyszerű személy. A reporter fontosabb ember, mint akár a vezércikkíró. És én ezt be is akarom bizonyítani.

Képzelnék önök újságot, melyben nincs újdonság, vagy más szóval képzelnék hírlapot, melyben nincs hír. S ha önök ilyet el nem tudnak képzelni, akkor egyszersmind belátták azt, hogy a reportert az újságírók közt a legdiszesebb hely illeti meg, mert ő az, a ki fáradságtalan lábbal jár-ke, lőt-fut, csak azért, hogy

a legfrissebb újdonságokat találhassa fel lapja „becses” olvasóinak, ő az, aki nem fél tűztől-viztől, hanyatt-homlok rohan bele a veszedelembé, éles elméjével nyomára jut a legrejtettebb gyilkosságoknak és kifürkész mindent, ő az, a ki a sajtónak szeme. Persze, hogy az jobbadán csak az amerikai reporterről szól, mert bizony a mi szegény országunkban a reporter-rendszer még nagyon távol áll a tökéletességtől, amek fókától, melyen az oceánón tuli reporter-rendszer ékeskedik.

Az amerikai reporterről el lehet mondani, hogy ő a nyilvánosság szolgálatában álló journalistikai defektív. Ő előtte tárva van minden hely, ő beléphet oda is, a havá más közönséges földi halandó nem juthat. Csak ezt a szót: reporter kell kiejteni Amerikában, s megnyílik a legelőkelőbb államférfinak szalonja ép úgy, mint a leghíresebb rablógyilkos szalonja. A reporter a rendőrség védelmében áll; a ki a reportert bántalmazza, az a sajtót bántalmazza, s keményen bünhődik.

A reporternek Amerikában még osztályozva is vannak. A legelső helyen áll az interview-reporter, a kinek a tiszte az, hogy eljár valami híres emberhez, diplomatához, színészhez, költőhöz, és ügyes társalgással eszálja ki belőle nézetét, egyes érdekesebb élményeit, olykor megtudja egész életrajzát is. Természetes, hogy az ilyen tisztre csak a kor műveltségének színvonalán álló ember alkalmas. De nem csak az interview-reportertől kívánják meg, hogy legyen szellemes társalgó, ügyes író és tudományos is képzett ember, megkívánják ezt Amerikában többé-kevésbé minden reportertől. Különösen ügyes embernek kell lennie a szenacion-reporternek, ügyesebbnek, mint bár micsoda titkos rendőrnek. Ő jár a „szenzációs” események után; gyakran hetekig elköszál aljas csapszékben, piszkos külvárosokban, fürkészve valamely regényes historiának szálait. Aztán egyszer csak princípálisa elé toppan győzelmes arcuzal, önzertes tekintettel mutatva fölfedezéseit. Másnap aztán egyik ember a másik kezéből kapkodja a „newspaper”-t, és az újságíró gye-rekek alig győzik eladogatni a szenzációs hírlapot.

A reporternek nincsen pihenése egész addig, a míg újsága egészen ki nincs nyomva. Gyakran már fáradtan dől ágyába, mikor a hajnali óráiban tűz-kürtjelet hall; s ilyenkor a lelkiismeretes reporter egy percig sem haboz, hanem vágat a veszély helyére. S akkor aztán megeshetik, hogy a jámbor yanke reggel hét órakor már elolvashatja annak a tűzvésznek leírását, a mely csak három órával ezelőtt pusztította el egyik barátjának házat. Érdekes dolog, a mit egy amerikai reporter beszél el a tolvajokról. Egy zsufolásig megtelt tramway-kocsiban ült egyszer; hirtelen érzi, hogy valami zsebtolvaj órája körül ügyeskedik. A tolvaj egy kollégája megpillantva a reporter-jelvényt, oda szól az óralopónak: Hands off, he is a reporter! El a kezét, reporter! S az óra csakugyan zsebében maradt a reporternek.

KÖZGAZDASÁG.

Az iparos gazda.

(Folytatás.)

A tojástélekhez sorozhatók még a halikrák is, melyek tartalma 1000 részben: 140,80 tojás-sany, 145,30 héjjak, 60,80 zsír, 1,90 kivonátanyagok, 0,30 festeny, 8,20 sók, 640,80 vírzészek. A kaviárban van 62,00 fehérnye, 248,00 tojásany, 43,00 zsír, 72,00 sók, 575,00 víz részek.

A tojások, illetőleg a tyuktojás vegytani értékére nézve, miből a többfélékre is következtetést hozhatunk, megjegyzendő, hogy ha a munkás ember fehérnye (izom és vérképző) szükségletét 130 grammra tesszük, ennek fedezésére 24 óránként 968 gr., vagyis 18 tyuktojás kivanatnak. Ezen 18 tojás fehérnyéje 514 gramm ökörhúsból levő fehérnyemennyiségnek felel meg s így nagy pazarlás a gyomornak más részekkel túltömése nélkül nem elégíthetnénk ki a test-szerkezet kopásából eredő szükségleteket. Még kevésbbé pedig a melegség-képzés szükségletét, mert csak 30 tyuktojásban van annyi zsír, mennyi erre elegendő volna. A tojásnak tehát egyrészt mint oly élelmiezcikknek, melyben nem a test fenntartásához kellő arányban foglaltatnak be a vérképző s melegségképző anyagok, más tápanyagokkal s főképp zsírral, liszttel, hússal vegyítését testszerkeztünk lealkudatlan igényei kívánják. Tésztanemleknél a tojás-fehér azok nyújtathatóságának is egyik feltétele, mi a „száraz tészták” készítésénél lónyeség dolog; cukrász-készítményeknél pedig kintű szorepet játszik a tojásfehér, mint az alakításához és a tojássárga, mint az izletességhez kellő tápanyag. A tejtelek.

Vegytani szempontból.

A tejet mint tudjuk a házi állatok tölgyéből, emlőjéből nyerjük, mely nem más, mint a „tejmirigy” halmaza. Ezen tejmirigyek szintén fűrtszertlen vannak kiűblösödvé és egymáshoz kötve kötszövetek által.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BEKÉSY KÁROLY.

Ez év végeig

a csőtömeg óriási áruaktára minden áron el kell adassék. E célra a következő cikkek a becsárak fele, illetőleg megvételnek egyenleg (182) árán ajánljuk fel. 6-6

A becsár 11 frt 50 kr. o. é. most csak 4 frt 75 kr.

1 drb. igen finom Album 50 fényképre. 1 drb. elegáns bronz pendul óra. 6 db. masszív evőkés. 6 db. masszív villa. 6 db. legfinomabb bessemer evőkanál. 6 db. legfinomabb bessemer kávéskanál. 6 db. valódi len-batist székendő, színes szegélyvel. 1 drb. valódi Japán napernyő. 2 drb. Bronz-figura gyertyatartó. 1 drb. színházi láteső elefánsontból en. miniatúr. 6 drb. nyári férfi vagy női harisnya fin. selyem. 1 drb. modern férfi vagy női szalmakalap, elegánsul bélével. 1 drb. elegáns női- vagy férficzipő.

!!!INGYEN!!!

ráadásul egy finom kafe és toillette-garnitúr, áll 2 fésűből, egy finom valódi növényzappanból Dr. Dopont-tól, 1 ruhakeféből, 1 hajkeféből, egy fogkeféből, 1 körömkéféből, 1 fenyésítő keféből, 1 sár- és kenőkeféből. Ez az egész árucsoport, mely 11 frt 50 kr-ra van becsülve, eladjuk vagy elküldjük 5 frt 75 kr. készpénz vagy utánvétért. Csak ez év végeig.

Ipari és kereskedelmi iroda,

Bécs, 2. kerület, Ferdinandstrasse Nr. 11. 3. lépcső 2. emelet.
Láda és csomagolás 56 krajczár.

Az ipar- és kereskedelmi akadémia

(262)

Grácban

5-*

ez évi szeptember 16-án 18-ik iskolai évébe lépik. Az intézet két szakosztályból áll, a kereskedelmi és kereskedelmi-igazgatói szakosztályból; gondoskodik a tanulók alapos elméleti és gyakorlati kiképzéséről.

Az akadémia végzettségnek joguk van, az egy évi önkéntes szolgálattételre, ha belépők előtt az algyanasi-mot, vagy az alreáliskolát jó eredménnyel végezték. Oly tanítványok részére, kiknek a fenti előkészítések hiányzik, rendelkezéssel áll egy külön előkészítő tanfolyam az önkéntesi vizsga készítésére.

Minden egyéb kérdésekre u. m. felvétel, elhelyezés stb. kimerítő felvilágosítással és ajánlatokkal szolgál.

Az ipar- és kereskedelmi akadémia igazgatósága Grácban.

Dr. ALWENS, igazgató.

Női ruhakelmék.

Az őszi- és téli időnyre, a legjobb Gyapju-szővetek, Lyoni-Faille, Selyem-bársony és szabadalm-bársony minden színben, simák csikosak és fénytelensék. Betétszővetek és Plüschek. Nagy raktár fekete Terno és francia Caches-mirekből. (341) 2-12

500 db. fekete Terno, tiszta gyapju	metereknél
100 db. " " Lyoni Faille	1 frt 48 kr.
100 db. " " " I. minős.	2 frt 50 kr.
600 db. Indiai kazemir minden színben	1 frt 80 kr.
1000 db. "Mille Point" vastag szövet	1 frt 35 kr.
500 db. Flanellek kétszeres szélesség	1 frt 05 kr.

Grand Magazin Prix fix,
LEOPOLD LANG

Wien nur I. Salvatorgasse 6.

Vidéki megrendelések pontosan utánvétellel küldetnek meg. Ugyanínt kívánunk minták díjmentesen, bérmentve; a szövet kiválasztása után a minták visszaküldendők.

3880. szám.

Hirdetmény.

A kolozsvári kincstári tüzfakartár 1882, 1883 és 1884. évi tüzfakészletének előállítására a raktárba való beszállítása vállalat után kiadatni elhatározottatván, vállalkozók felhívataknak, hogy a fennebbi munkálatok elvállalására vonatkozó zárt írásbeli ajánlataikat, melyekhez 1000 (egy ezer) forintnyi bantpénz csatolandó, legkésőbb idei szeptember hó 13-án déli 12 óráig az alólirt m. k. jószágigazgatóságnál nyújtsák be.

A kérdésben levő munkák kiadására vonatkozó szerződés feltételei az alólirt m. k. jószágigazgatóságnál 1880. évi szeptember hó 5-től kezdve a hivatalos órákban megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1880. augusztus 30-án.

A m. k. jószágigazgatóság.

Egy az egész vidéken ismert saját házámban levő vendéglőt, pompás étterem s kávéház berendezéssel, úgy mint fedett, s igen jól jövedelmező pálya (kuglizóval) több vendégszobával, nagy kocsiszinnel, tágas istállóval sat. igen kedvező feltételekkel, a fennevezett complete berendezéssel együtt haszonbérbe kívánom adni.

Bővebb felvilágosítással alólirt ezimen szolgálók.
Zilah, augusztus hó 26-án 1880.

HOCHSINGER ZSIGMOND,

(358) 1-2 vendéglős.

KORIK BÉLA

tekintélyes zongora és orgona gyárak megbízottja.

Ajánlja a tekintélyesebb cézegektől származó újabb szervezett orgonákat és zongorákat gyári áron, valamint javítottakat a legutányosabb áron; előlag bármilyen nevezendő orgona, zongora és harmonium javítást és hangolást, a melyek a legjobban és legpontosabban intéztetnek el, az orgonákért 5 évi és a zongorákért, az általam kiadott utasításhoz tartva 10 évi jót állást vállalom. Utasítás a zongora jó karban tartásához ezim lap kapható díj nélkül, vidékre bérmentesen Demjén és Demeter urak kereskedésében, valamint nálam. (263) 9-*

Tisztelettel

Korik Bléa.

Bel-Szénutoza 2. szám gróf Rhédey-ház.

(241)

Preservalifs
J.N. Schneider, ammiditák.

Wien, VII. Siftgasse 19.

valódi csak egyedül nálam bérmentesen le-velében k ü l d ö m discretionával tuezatjt 1 frtől — 6 frtig az üsszeg beküldése vagy utánvétellel let.

Csak 4 o. é. forintért

(145)

egy egész

5-6

bécsi áruaktár egész berendezésével!
E mindössze csak 4 frt!!!

1 jó járdán pendul óra	2 igen szép műalak
2 nagyszerű színyomatok kép fametszettel	1 gyönyörű fa ezukortartó záral.
1 áruaktár	1 Vínagtartó.
1 érekefeszítő regény.	3 drb. metszet ivó-pohár.
12 dr. mindig fehéren maradó kanál.	1 napitár 1880-ra.
1 pompás álló lámpa.	1 kínai theatortó theával együtt.
2 nagyszerű kínai váz.	12 legfinomabb pipere növényzappan.
1 nagy on esinos aranyos rámfájú tükör.	1 üveg valódi hőli viz.
6 dr. finom len székendők.	1 Pfeffermann-féle fogpásztá.

E mindössze csak 4 frt!!!

A ki ezen raktárt bírní öhajítja, forduljon

a „NAGY VÉGELADÁSHOZ“

Bécs 16 Praterstrasse 16, Bécs.

Postán is elküldhető, de a láda hozzá 55 kr.

Ó v á s !

A gyors és tökéletes gyógyhatásu tulajdonságai által fül-hurut, fül-szaggyatás, nehéz hallás, fül-esengés és fül-folyás betegségeknek nagy hirtre vergődött, és számos orvosi tekintély kitüntető elismerésben részesült ugyszintén száz meg száz kigyógyult fülbeteg halálairatai által kitüntettet, és még eddig senkitől fölül nem mult

Schmidt G. fő-törzsorvos

fül-olaja

csak akkor valódi, ha minden üvegben és a piros borítékpa-píron a mellette álló övö-jegy látható.

Ellenkező esetben a gyártmány hamisított. Ez oknál fova a vételnél arra kériük figyelni. — Azonkívül minden üvegben a főraktár céze („Th. Jacobi Hamburg.“) és az öntökon domborjyomatban

„Oberstabsarzt á. Physikus Dr. Schmidt“

(334) látható. 4-4

Ára egy üvegnek használati utasítással 2 frt, és valódi hamisíthatlan

minőségben kapható:
Kolozsvárt Széký Miklós gyógyszerházában.

Figyelmet !!!

Van szerencsém a n. é. közönséggel u. m. a n. érd. egyetemi ifju sággal tudatni, hogy az üzletben lévő ártezikkeknél nagy ár leszállí tas történt.

1 posztó gyermek kalap . . . 1.10	1 gyermek fedeles szekér . . . 6.80.
1 férfi posztó kalap . . . 1.60	12 inggomb, fekete . . . 5
1 férfi kemény kalap 2.50-tól 3 f.	8 matring király gyapott . . . 1.35
1 pár gyermek fél czipő . . . 80	8 matring pottendorfi . . . 70
1 pár gyermek fűdzős félczipő 1.40	12 karika gépezérna . . . 65
1 pár gyermek czugos czipő 1.30	12 karika finom ezérna . . . 85
1 pár fin bőr czugos czipő 3.30	1 napraforgó szappan . . . 40
1 pár női czugos bőr czipő 2.80	1 eszéki szappan . . . 65
1 pár női czugos brúnél czipő 3.30	1 eszéki kenőes . . . 40
1 pár férfi bőr czipő . . . 4.—	50 árkus levélpapir . . . 30
1 pár glassé férfi kesztyű . . . 95	50 levél boríték . . . 15
1 pár női glassé 3 gombu . . . 1.—	25 varó tő . . . 4
1 drb esőernyő . . . 95	25 varó tő arany foku . . . 8
1 drb szőr esőernyő rugóval 1.60	12 tyukszem gyűrű . . . 20
1 drb selyem esőernyő rugóval 4.—	20 matring varró ezérna . . . 10
1 drb színes oxford ing . . . 70	12 réz író penna . . . 5
1 drd sima finum ing . . . 1.40	12 penna tartó . . . 5
1 drb finom lábravaló . . . 90	

Mindzezen kívül gondolható galantia, nűrnhergi és rövid árucikkék nagy válassz tékban kaphatók.

Kohn Lajos.

(117) 25-52

Főtérén Br. Jósika ház alatt.

P á r i s 1878. a r a n y é r e m.

THE SINGER MANUFACT. COMP. NEW-YORK.

A világ legnagyobb varrógép-gyára,

minden előbbi évi forgalmát fölűlmulta.

(alapítottott 1850. évben.)

356,432 eredeti Singer varrógépet árusított el a lefolyt évben, azaz közel 1000 darabot naponként.

Megközelítőleg HÁROM MILLIÓ eredeti Singer családi-gép van használatban.

Az eredeti Singer varrógépek

fölűlmulhatlanok: jószáguk, ezelszeri alkalmazhatásuk és tartósság által, s ezen előnyeiknél fogva a más fajta és utánzott gépeknél kedveltebbek — mint azt az évenként emelkedő mennyiség is mutatja, mely most több mint felét teszi ki az összes amerikai gyártmánynak.

Az eredeti Singer varrógépek

legtöbb sokoldalúsággal bírnak, s a legtekélyesebb se-gédkészülékekkel látvák el, s a legkülönbegsebb cézokra rendezvők be: családí használatul kéz vagy lábbal hajthatók, s a kézműipar minden szakának, u. m.: szabók, cipészek, kárpitosok, könyvkötők, kalapgyárosok stb. megfelelnek.

Bejegyzett védjegy.

Az eredeti Singer varrógépek

az egyedüliek, melyek egyszerű ezéírányos s könnyen megtanulható szerkezettel bírnak, melyről nemcsak a számos kiérdemelt legnagyobb kiállítási díjak tanusko-dnak, hanem azon körülmény is, hogy azok majd min-den varrógép gyárosnak mintaképtül szolgálnak.

Az eredeti Singer varrógépek

gyári áron s minden árűlemelés nélkül, heten-kinti lefizetés, és pedig: osztálnak is megkönyíttessék egy ilyen kereseti forrásul szolgáló eszköz beszerzése.

1 frt 50 kr.

AZ EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

csak ugy valódiak, ha a fönt látható gyári jegyet, valamint a gép karján a „The Singer Manufacturing Co.“ föliratot viselik, s egy G, Neidlinger aláírással ellátott igazolvánnyal (jótállási új) ellátvák; tükéletes jótállás mellett adatkul el s kaphatók kizárólag egyedül:

NEIDLINGER G. Kolozsvárt, belközéputcza 5. szám.

(359)

A The Singer Manufacturing Comp. New-York (Amerika) vezérűgűnőke.

1-20

Eladás 5 frt havi, vagy 1 frt 50 kr. heti részletfizetésre.

4 gyár Amerikában, 1 gyár az angol szükséglet fedezésére Glasgownban.

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvárt.